

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Roč. XXVIII

2/1994

Obsah

A. Buriánová: Právni úprava EIA procedury v Českej republike	61
Š. Úradník: Návrh zákona NR SR o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	64
V. Husková: Príprava podmienok na uplatnenie zákona NR SR o posudzovaní vplyvov na životné prostredie na Slovensku	69
M. Kozová, K. Pavličková a kol.: Skúsenosti z overovania procesnosti navrhovaného zákona NR SR EIA	72
D. Gindlová, D. Petríková: Postavenie verejnosti ako subjektu v procese EIA	77
I. Belčáková: Práca s verejnosťou pri posudzovaní vplyvov vodného diela Žilina na životné prostredie	78
M. Huba: Účast mimovládnych organizácií v procese EIA	80
F. Čečák: Klady a zápory EIA	82
M. Frieb, V. Zdražil: EIA zemědělských staveb	83
M. Doubrava: Poznatzky MŽP ČR z procesů EIA	85
M. Martiš: EIA koncepcí rozvoje	88
O. Čapek: Metodika AECOTEM	90
T. Hrnčiarová: Hodnotenie tratí zjazdového lyžovania podľa ekologických limitov	94
Tribúna	
Môžeme byť spokojní? MŽP SR: Niet dôvodu na spokojnosť?	97
Kontakty	
V. Rimmel: Centra EIA v ČR a v zahraničí	100
M. Kozová, K. Pavličková, D. Petríková: Centrá EIA na Slovensku	102
M. Kozová, K. Pavličková, J. Drdoš: Medzinárodná spolupráca pri organizovaní vzdelávacích seminárov EIA	103
Aktuality	
P. Korec: Dunaj - tepna Európy	59
M. Huba: Perspektívy trvalo udržateľného života v Európe	60

Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie

V dobe, kedy toto číslo prichádza ke čtenářům, má Česká republika za sebou dva roky zkušeností s uplatňováním zákona ČNR č. 244/92 Sb., o posudzovaní vlivů činností na životní prostředí (EIA). Byl připraven (a prosazen) ve spěchu, pod vlivem nejrůznějších tlaků. Vše, co nestačilo dozrát, co bylo silou moci amputováno, či v chvatu naroubováno, dnes se uživatelům mstí.

Nepostačující míra povinnosti zvažovat řešení variant každého záměru, zdeformované rozhodování o tom, co a jak posuzovat, neuvěřitelně se lišící profesionální i etická úroveň „EIA-expertů“ a především vpuštění „živé“ veřejnosti na scénu až v okamžiku, kdy vše se zdá být již rozhodnuto - to leckdy přispívá k pocitu, že EIA je obtěžující, zdržující a neplodnou procedurou, jíž zelení mužiči a žínky ztrpčují život podnikatelům a zbrzdí nadějný rozvoj v našich krajích.

Naštěstí se za ty dva roky povedlo dovést do zdárných konců několik desítek ministerských a několik stovek okresních EIA případů, které napomohly prokázat přínos a efektivnost rozumné spolupráce investorů, ekologů, úředníků i občanů. EIA procedura snad již přestává být obávaným duchem a pozvolna se stává byť trochu neohrabaným, stále více však již chápáným a uznávaným nástrojem internalizace ekologických nákladů a přínosů do samého nitra nových rozvojových záměrů.

Jak zkušenost v České republice ukázala, je dobré mít, byť nedokonalý, ale v právním systému jasně zakotvený EIA zákon. Na jeho novele se již pracuje. Bylo by škoda přijít o paradoxní zisk, díky jemuž jsme - po desetiletích izolace a retardace - přeskochili několik generací EIA procedur, jež si mezitím odbyl svět a vyrovnali svůj krok s těmi, kteří dnes určují zítřejší tvář EIA procedury.

V Slovenskej republike sa na príprave podobného zákona pracuje vyše dvoch rokov. Napriek tomu, že ešte nebol prijatý, takmer všetky väčšie investičné akcie v rokoch 1992-1993 sa posudzovali v zmysle pripravovaného zákona. V tomto procese sa účinne využívali aj zahraničné skúsenosti. Celý postup EIA sa úspešne overil na pripravovanom zámere vodného diela Žilina.

Sú dva roky veľa, alebo málo na prípravu takéhoto významného integrovaného environmentálneho zákona? Vo väčšine hospodársky vyspelých krajín trval tento proces oveľa dlhšie. Napr. v Rakúsku a Holandsku vyše 10 rokov, v Nórsku viac ako 6 rokov.

Nejde totiž iba o prípravu právneho predpisu, ale predovšetkým o vytvorenie podmienok na jeho účinné uplatňovanie v praxi. Tu sa nedajú mechanicky prevziať zahraničné poznatzky. Každá krajina musí integrovať zákon EIA do svojho právneho systému, uskutočňovať funkčné inštitucionálne a organizačné opatrenia, overiť ho na príkladových súdiách, organizovať vzdelávacie semináre pre všetkých účastníkov procesu EIA atď.

To bol hlavný dôvod, prečo sme na Slovensku zvolili inú cestu ako Česká republika - prijať zákon, ktorý by bol už overený na niekoľkých modelových zámeroch a súčasne pripraviť k termínu nadobudnutia jeho účinnosti základné systémové opatrenia na jeho uplatnenie v našich podmienkach.

Miroslav Martiš, Mária Kozová

M. J. Lisický: Paneurópska expertná skupina IUCN pre mokrade	104
D. Podlucká: Prístup k environmentálnym informáciám	105
M. Holečko: Hlbinná ekológia	106
K. Pavličková: Environmentálna nadácia	107
Recenzie	109

Contents

A. Buriánová: Legal arrangement of E.I.A. procedure in the Czech Republic	61
Š. Úradníček: Proposal of the Act of environment (E.I.A.)	64
V. Husková: Preparation of conditions for implementation of E.I.A. process in Slovakia	69
M. Kozová, K. Pavličková and all.: Experience from testing of suggested act E.I.A.	72
D. Gindlová, D. Petrčková: Role of public as the subject in the process of E.I.A.	77
I. Belčáková: Public participation in the process of E.I.A.- Hydroelectric Power Station in Žilina	78
M. Huba: The role of nongovernmental organizations (NGOs) in the process of E.I.A.	80
F. Čezák: Positive and negative	82
M. Frieb, V. Zdražil: E.I.A. of agricultural constructions	83
M. Doubrava: Experience of the ME CR with the implementation of the E.I.A.	85
M. Martiš: Environment Impact Evaluation of Programmes	88
O. Čapek: Methodology AECOTEM	90
T. Hrnčiarová: Evaluation of the skipe according to ecological limits	94

Tribune

May we be satisfied?

MŽP SR: Is there no reason for satisfaction?	97
---	----

Contacts

V. Rimmel: E.I.A. Centres in the Czech Republic and Abroad	100
M. Kozová, K. Pavličková, D. Petrčková: E.I.A. Centres in the Slovak Republic	102
M. Kozová, K. Pavličková, J. Drdoš: International cooperation in educational programmes of E.I.A.	103

Recent news

P. Korec: The Danube - artery of Europe	59
--	----

Evaluation of Environmental Impact Assessment

In the time when the issue comes to the readers the Czech Republic has two years experiences with the Law of the Czech Parliament No. 244/92 about environmental impact assessment (E.I.A.). It was prepared (and passed) in a hurry, upon the influence of the most different pressures. For the users there is a price to be paid for everything that cannot be ripened, that was by main force amputated.

Insufficient degree of the duty to value the variants of every plan, deformed decision about the matter and mood of evaluation, differing professional and aethical level of the „E.I.A.-experts“ and especially the introduction of the general public to the scene at the moment when everything is seemed to be decided - at times it leads to the feeling that E.I.A. is inconveniencing and ineffectual procedure when green men and women embitter life of entrepreneurs and brake the promising development in our countries.

Fortunately during these two years some ten ministerial and some hundred districtional E.I.A. cases brought to a successful end that helped to prove the effectiveness of reasonable cooperation of investors, ecologists, officers and citizens. Perhaps E.I.A. procedure ceased to be an apprehended spirit and it becomes a little clumsy but even more accepted means of internalization of ecological costs and boons to new developmental purposes.

As the experiences in the Czech Republic have showed it is good to have an imperfect but in the legal system explicitly formed E.I.A. law. Its amendment is prepared. It would be a pity to lose the paradox profit thanks to that after ten years isolation and retardation we passed over some generations of E.I.A. procedures and we fell into step with those who are today the determiners of the E.I.A. processes in the future.

In the Slovak Republic a similar law is prepared more than two years. In spite of the fact that it has not been accepted, almost every larger investment are evaluated in the years 1992-1993 from the viewpoint of the prepared law. In this process were also used foreign experiences. The whole process E.I.A. was verified on the water work Žilina.

Are two years much or little for preparation of this important integrated environmental law? In the majority of well-developed countries this process lasted much more longer, e.g. in Austria and the Netherlands it was more than 10 years, in Norway more than 6 years.

The problem is not only the preparation of the legal regulation, but first of all the formation of the conditions for its use in practise. In this level is impossible to take over foreign experiences. Each country has to integrate the E.I.A. law to its own legal system, to realize functional institutional and organizational measures, to verify it on model studies, to organize seminars for all participants of the E.I.A. process etc.

It was the main purpose that in the Slovak Republic was chosen a different way than the Czech Republic - to accept the law that would have been verified on some model plans and at the same time to prepare basic systems measures for its use in our conditions to the term of its entering into operation.

Miroslav Martiš, Mária Kozová

M. Huba: Perspectives of Sustainable living in Europe	60	M. Holečko: Deep Ecology	106
M. J. Lisický: Paneuropean Wetlands Expert Group	104	K. Pavličková: Environmental foundation	107
D. Podlucká: Acces to environmental information	105	Review	109